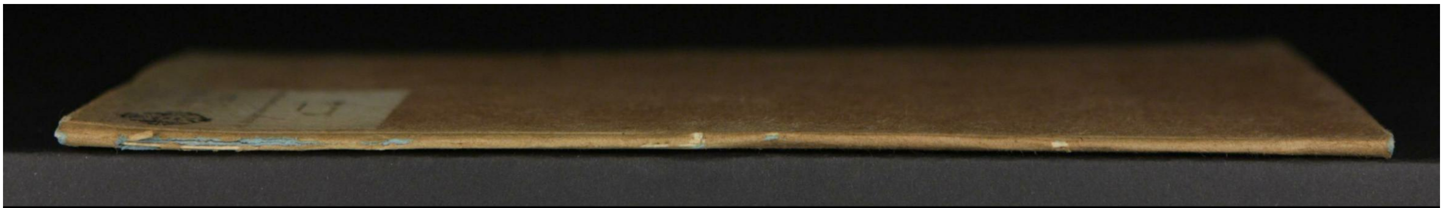
Julius Pacius
(O. Brahe.)

de categoriis in universum

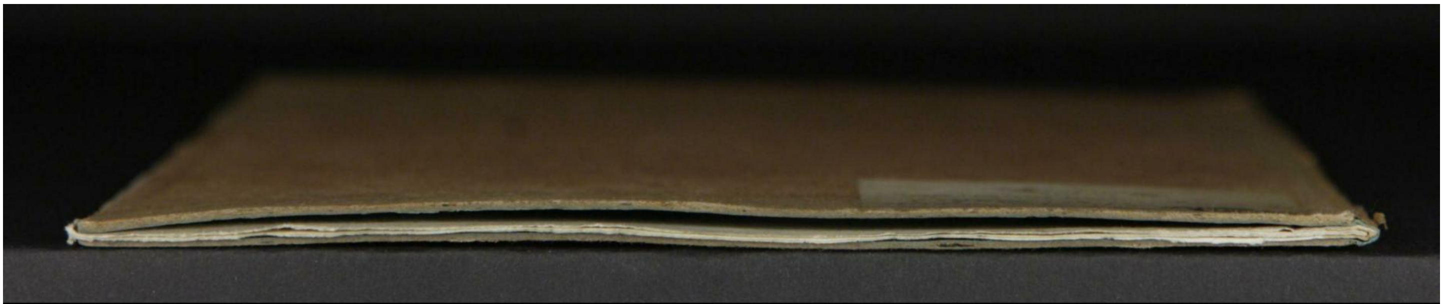
Geneve. 1596.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 181 [14,-207 4°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 181 [14,-207 4°]

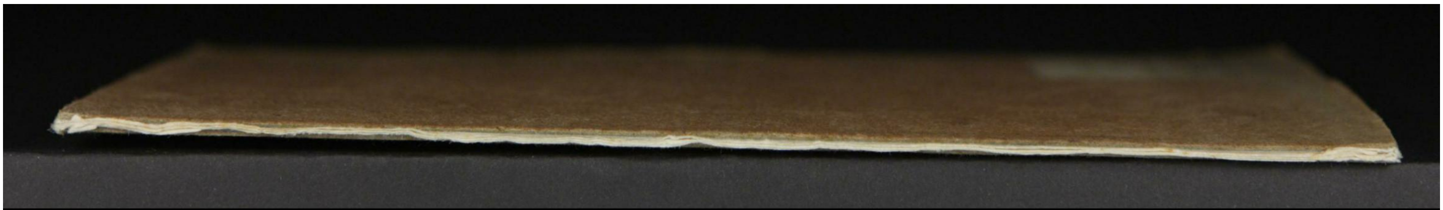
Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 181 [14,-207 4°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 181 [14,-207 4°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 181 [14,-207 4°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 181 [14,-207 4°]

14,-207.

DA BOX

(LN bis 181)

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 181 [14,-207 4°]

DISPVTATIO QVARTA

DE CATEGORIIS IN VNIVERSVM, AC DE SVBSTANTIA, ET DE HIS

QVÆ COMMVNIA SVNT
Categoriis accidentium:

CVIVS PATROCINIVM,

TRINVNO ASPIRANTE DEO,

Sub Præſidio Clariſsimi Præſtantiſsimíque viri,

D. IVLII PACII,

Iuris ac Philoſophiæ in Inclyta Geneuenſium Academia Profeſſoris Ordinarij, Præceptoris ſui debitâ obſeruantia colendi,

Publicè ſuſcipere conabitur

OTTHO BRAHE AXILLI F.

Ad diem IX. IIXBRIS horis matutinis.

GENEVÆ.

M.D.XCVI.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 181 [14,-207 4°]

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

DISPVTATIO QVARTA DE CATEGORIIS.

I.

EX ſuprà enumeratis Categorematis tria ſunt, quæ Categorias conſtituunt, Genus, Species, & Indiuiduum. Nam Categoriȩ nihil aliud ſunt, quàm rerum homogenearum claſſes, in quibus ſingulis indiuidua ſuæ ſpeciei, ſpecies ſuo generi, & omnia vni generi generaliſſimo ſubiiciuntur.

II.

Tot igitur ſunt Categoriæ, quot genera generaliſſima [a]: iiſdémque vocabulis ſignificantur: nempe Subſtantia, Quãtitas, Qualitas, Relata, Vbi, Quando, Situm eſſe, Habere, Agere, Pati [b].

a *Vide diſputat.*3.*the*.17. b *Categor. cap*.4.

III.

Harum vna eſt Categoria ſubſtantiæ, reliqua omnia ſunt accidentia.

IV.

Quocirca Entis diuiſio in ſubſtãtiam & accidẽs, pertinet ad diuerſa Categoriarum genera conſtituenda: diuiſio autem in vniuerſale & particulare, ſpectat ad Categoriam quamlibet in partes diuidendam.

V.

Hæc ita inter ſe diſtinguuntur: quòd ſubſtantia non eſt in ſubiecto, accidens eſt in ſubiectô: vniuerſale dicitur de ſubiecto, particulare non dicitur de ſubiecto.

VI.

Vtriſque diuiſionibus coniunctis fit quadriperita Entis diuiſio. Nam alia neque ſunt in ſubiecto, neque dicuntur de ſubiecto, vt Socrates: alia non ſunt in ſubiecto, ſed dicuntur de ſubiecto, vt animal: alia ſunt in ſubiecto, nec dicuntur de ſubiecto, vt hoc album: alia ſunt in ſubiecto, ac dicuntur de ſubiecto, vt color.

*Categor. cap.*2.*partic*.2.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 181 [14,-207 4°]

VII.

Hinc apparet, duplex (quod ad præſentem inſpectionem attinet) ſubiectum eſſe: alterum attributionis, ſeu de quo: alterum inhærentiæ, ſiue in quo. Illo modo particulare ſubiicitur vniuerſali, vt homo animali: quia vniuerſale attribuitur particulari, vt animal homini. hoc modo ſubſtantia ſubiicitur accidenti: quoniam accidens eſt in ſubſtantia, vt albor in cycno: & ideo eſt ens, quia in ſubſtantia ineſt. quod quidem ſcholaſtico illo axiomate ſignificatur, Accidentis eſſe, eſt ineſſe.

VIII.

Eſt præterea ſubiectum ex quo res conſtat, vt ſtatua ex ære: & ſubiectum circa quod, obiecti quoque nomine ſignificatum, vt ſcibile eſt ſubiectum ſiue obiectum ſcientię, ſenſibile ſenſus, intelligibile intellectus. ſed hoc ad pręſentem diſputationem non pertinet.

IX.

Differentia eſſentialis, non eſt per ſe in vlla Categoria [a]: ſed reductiuè (vt ſcholaſtici loquuntur) eſt in Categoria ſubſtantiæ, quatenus eſt pars ſpeciei [b], ac tota ſpecies in ſubſtantiæ Categoria continetur.

a *Categor. cap. 5. partic. 13.* b *Porphyr. cap. 3. partic. 17. & 20.*

X.

Multò minùs Deus & cœleſtes Intelligentiæ in vlla Categoria poni debent.

Sunt enim actus puri & ſimplices, omnis materiæ & potentiæ expertes, de Interpretat. cap. 13. partic. vlt. & Metaphyſ. lib. 11. cap. 6. in Categoriis autem ea ſola entia collocantur, quæ actum & potentiam participāt. Phyſ. lib. 3. cap. 1. partic. 2. Unde ſubſtantiæ, & conſequenter Categoriarū principia ſtatuuntur ab Ariſtotele, materia, forma, & priuatio, Metaph. libro 11. capite 5. quæ Deo & cœleſtibus Intelligentiis non conuenire, certum eſt.

XI.

Tranſcendentia quæ vocantur, vt ens, bonum, vnum, & ſimilia, latiſſimè ſumpta, non poſſunt aliquâ Categoriâ contineri: ſed per partes in diuerſis Categoriis reperiuntur. verbi gratiâ bonum vel eſt in ſubſtantia, vt mens: vel in quantitate, vt mediocre: vel in qualitate, vt virtus: vel in relatione, vt vtile: &c.

Ethic. Nicomach. lib. 1. cap. 6.

XII.

His de Categoriis generaliter propoſitis, ſingulas deinceps, vt Logicum decet, * examinemus.

* *Alia*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 181 [14,-207 4°]

* *Alia eſt Categoriarum conſideratio metaphyſica, quatenus entia ſunt: alia Logica, quatenus alia aliis attribuuntur, & quatenus ſunt ſecundarum notionum fundamenta quædam.*

DE SVBSTANTIA.

XIII.

SVbſtantiæ Categoria diuiditur in primam & ſecundam ſubſtantiam.

Categor.cap.5.partic.1.

XIV.

Prima ſubſtantia eſt, quæ nec de ſubiecto aliquo dicitur, nec in ſubiecto aliquo eſt: id eſt ſubſtantia indiuidua. Nec refert; vtrùm ſit indiuiduum vagum, vt quidam homo, quidam equus [a]; an ſignatũ, vel proprio nomine, vt Socrates; vel circũſcriptione aliqua, vt Sophroniſci filius, ſi vnum filium Sophroniſcus habeat, ſeu demõſtratione certa, vt hic adueniens. [b]

a *Eod.cap.5.part.1.* b *Porphyr.cap.2.partic.9.24.& 38.*

XV.

Secunda ſubſtantia eſt, quæ de ſubiecto dicitur, ſed in ſubiecto non eſt: id eſt ſubſtantia vniuerſalis: nempe ſpecies, quæ continent primas ſubſtantias, vt homo, equus: & harum ſpecierum genera, tam proxima, vt animal; quàm remota, vt viuens.

Categor.dicto cap.2.partic.2.

XVI.

Prima igitur ſubſtantia eſt omnium rerum quæ in Categoriis ponuntur, ſubiectum. nam ſecundæ ſubſtantiæ de primis dicuntur, & accidentia in eiſdem inſunt.

Eod.cap.partic.5.

XVII.

Conſideratione Logica, qua ſubſtantia ſpectatur vt ſubſtat, indiuiduum eſt magis ſubſtantia, quàm ſpecies: ac ſpecies magis, quam genus [a]. conſideratione autem metaphyſica, qua ſubſtantiæ ſpectātur vt entia, è cõtrario genus eſt prius ſpecie, & ſpecies indiuiduo [b].

a *Eod.cap.Categor.partic.1.2.6.* b *Metaphyſ.lib.7.cap.1.*

XVIII.

Species ſpecialiſſimę ſi inter ſe conferãtur, vt equus & leo: æquè ſunt ſubſtantiæ.

Categor.d.cap.5.part.8.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 181 [14,-207 4°]

XIX.

Idem dicendum eſt de indiuiduis ſubſtantiis, vt Socrate & Platone. *Eodem cap. partic.9.*

XX.

Quoniam ſubſtantia à ſubſtando dicitur, quatenus ſubſtat, non vt ſubiectum attributionis, ſed vt ſubiectum inhærentiæ: idcirco nullum accidens meretur nomen ſubſtantiæ: licèt in accidentium quoque Categoriis, ſpecies generibus, & indiuidua ſpeciebus ſubiiciantur. *Eodem cap. partic. 10. & 11.*

XXI.

Subſtátiæ proprietates hæ ſunt. Primò non eſt in ſubiecto. Hæc proprietas conuenit quidem omni ſubſtantiæ [a], atque adeo etiam ſubſtátiarum partibus, quæ non ſunt in ſubiecto, ſed in toto [b]: non tamen ſoli ſubſtantiæ conuenit, ſed etiam differentiæ [c].

a *Eodem cap. partic.12.* b *Partic.14.* c *Partic.13.*

XXII.

Secundò, attribuitur ſynonymως. Hæc proprietas nec omni ſubſtantiæ conuenit, ſed ſecundis tantùm ſubſtantiis: nec ſoli ſubſtantiæ: ſed etiam differentiæ [a]: quin etiam accidentibus [b].

a *Eodem cap.5. partic.15.* b *In qualibet Categoria genera & ſpecies attribuuntur ſynonymως: quia dicuntur de ſubiecto, Categor. cap.2. partic.2. quæcumque autem de ſubiecto dicuntur, ei attribuuntur ſynonymως, Categor. cap.5. partic.2.*

XXIII.

Tertiò, prima ſubſtantia ſignificat hoc aliquid, id eſt rem indiuiduam (indiuiduam intellige, quæ non diuiditur in partes ſubiectiuas) & vnam numero. ſecunda ſubſtantia ſignificat quale quid [a], eſſentiale [b]. a *Eod. cap. partic.16.* b *Partic.17.*

XXIV.

Quartò, nihil eſt ſubſtántiæ contrarium [a]. Non conuenit ſoli ſubſtantiæ, ſed & aliis rebus, vt bicubito & tricubito [b].

a *Eod. cap.5. partic.18.* b *Partic.19.*

XXV.

Quintò, ſubſtantia non contenditur, nec remittitur: id eſt, quælibet ſubſtantia non dicitur magis vel minùs eſſe id quod eſt: vt Socrates non eſt magis homo, quàm Plato [a]. Non conuenit ſoli ſubſtantiæ, ſed etiam quanto, vt circulo, & triangulo [b].

a *Eod. cap.5. partic.20.* b *Categor. cap.6. partic.25.*

XXVI.

Vt alterum altero dicatur magis tale, opus eſt vt vtrumque definitionem

nitionem talis rei ſuſcipiat,non tamen æqualiter, ſed alterum magis,alterum minús. Quocirca nec homo eſt magis homo quàm equus,cùm equo non conueniat hominis definitio: nec homo magis quàm equus,eſt animal; quoniam vterque animalis definitionem æquè participat: nix autem eſt candidior homine: quia magis diſſipat aſpectum: proinde candoris definitio, id eſt color diſſipans aſpectum,magis ei conuenit, quàm homini.

Categor.cap.8.partic.28.& Topic.lib.3.cap.5.partic.11.

XXVII.

Sextò omnis & ſola ſubſtantia poteſt,vna & eadem numero permanens,mutari & contraria ſuſcipere,vt calefieri & refrigerari, vel dealbari & refrigerari.

Categor.cap.5.partic.21.& ſequentibus.

DE CATEGORIIS ACCIDENTIVM.

XXVIII.

HVcuſque de Categoria ſubſtantię: ſequuntur Categoriæ accidentiũ. Accidentia duobus modis cõſiderari poſſunt: nempe vel in abſtracto, id eſt ſeiuncta à ſubiecto, vt albor: vel in concreto,id eſt,prout connotãt ſubiectum, vt album. Vtrovis autem modo ſpectentur, ad eandem Categoriam referuntur: éadem namque Categoria eſt quãtitatis & quanti,necnon qualitatis & qualis,item relationis & relatorum.

Hac ratione Ariſtoteles Categor. cap. 7. ſimul agit de qualitate & quali, tamquàm de vna Categoria, itaque nos quoque permixtim agemus tam de accidẽtibus abiunctis,quàm de iis quæ ſpectãtur in ſubiecto.

XXIX.

Omnia accidentia ex ſubſtantia,tamquàm ex primo ente, ortum ducunt: ſed alia ex ſola ſubſtantia, alia ex ſubſtantia & accidente: adeo vt accidentiũ alia priora,alia poſteriora meritò vocari poſſint.

XXX.

Cùm enim in Categoria ſubſtantiæ poſuerimus eam quæ compoſita eſt ex materia & forma: ex ſubſtantiæ materia oritur Quantitas: ex forma, Qualitas: ex vtriuſque partis mutua collatione & reſpectu,Relatio.

XXXI.

Deinde ex ſubſtantia cum tribus illis accidentibus iuncta naſcũtur reliquæ ſex Categoriæ, nimirum ex ſingulis coniunctionibus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 181 [14,-207 4°]

binæ. Nam ſubſtantia cum quantitate producit Categorias Vbi & Quando: videlicèt illam cum loco, hanc cum tempore, quæ ſunt ſpecies quãtitatis. Rurſus ſubſtantia cum qualitate parit Categorias Agere & Pati: quia ſubſtantia per qualitatem agit, & patitur: vt per colorem ignis calefacit, aqua calefit. Denique ſubſtantia cum relatione gignit duas Categorias, Situm eſſe, & Habere: quarũ illa ex relatione partium corporis inter ſe, hæc ex relatione corporis ad corpus externum oritur.

XXXII.

Cur non addimus vndecimam Categoriam Haberi, quæ diſtinguatur à Categoria Habere, quemadmodum Paſſionem diſtinximus ab Actione? Quoniam Haberi continetur in Categoria ſitus. cùm enim homo habet (exempli causâ) clypeum: clypeus haberi dicitur, quia certo modo poſitus eſt.

Ammonius & Simplicius in Categor. cap. 4. partic. 2.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 181 [14,-207 4°]